

Sieci komputerowe

Podsumowanie dla licealisty

Plan prezentacji

Pojęcia podstawowe

Elementy sieci

Protokoły

Warstwy

Inne

Z lotu ptaka

Co to jest sieć komputerowa?

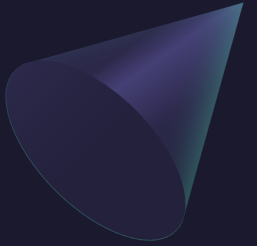
Co to jest internet?

Jakie są rodzaje sieci?

Sieć komputerowa

AKADEMIA SIECI CISCO

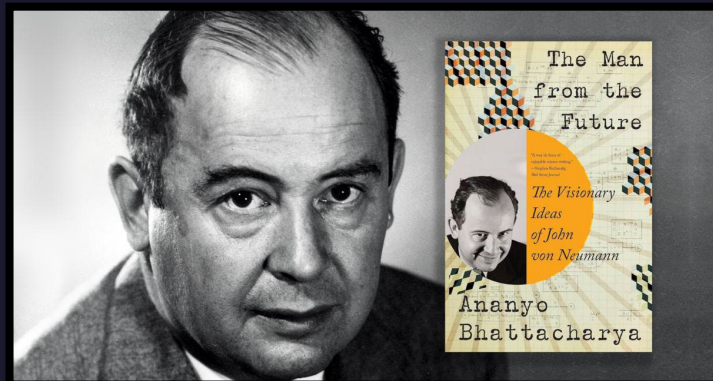
- System wzajemnie powiązanych stacji roboczych, urządzeń peryferyjnych i innych urządzeń

TANENBAUM 1996

- Zbiór zlokalizowanych oddzielnie komputerów połączonych w celu wykonania określonego zadania

WIKIPEDIA

- Zbiór komputerów połączonych podsiecią komunikacyjną

Co to jest komputer: patrz architektura Von Neumanna

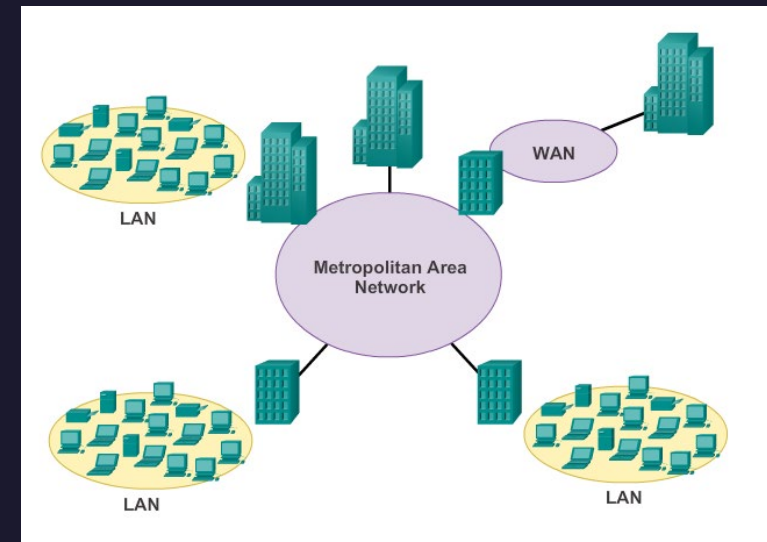

SIEĆ LOKALNA

- **LAN** (ang. *Local Area Network*)
- **centralne zarządzanie** siecią i zasobami
- infrastruktura oparta o ~ to samo medium ~
- zlokalizowana w ~ niewielkim obszarze ~
- standardy sieci lokalnych – gwarancja **kompatybilności** sprzętowej
- sieci kampusowe (sieć lokalna jednej lub kilku akademickich ośrodków)

SIEĆ ROZLEGŁA

- **MAN** (ang. *Metropolitan Area Network*)
  - sieć miejska lub aglomeracyjna, oparta zwykle na sieci szkieletowej
- **WAN** (ang. *Wide Area Network*)
  - sieć rozległa będąca połączeniem sieci LAN / MAN

Co to jest internet?

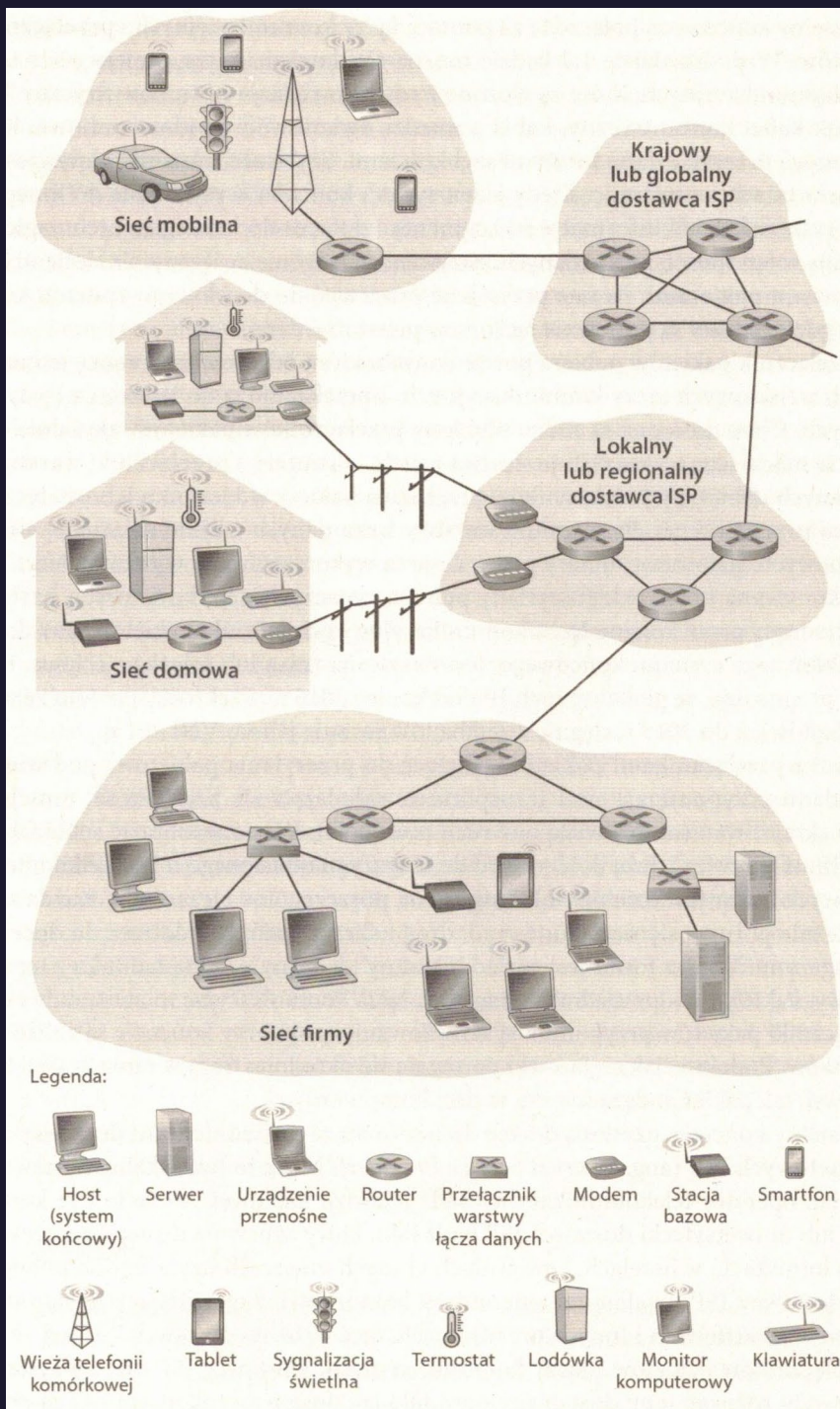
Sieć sieci

Sieć komputerów?

Sieć rzeczy?

Sieć usług?

Globalny zbiór sieci rozległych

SIEĆ DOSTĘPOWA

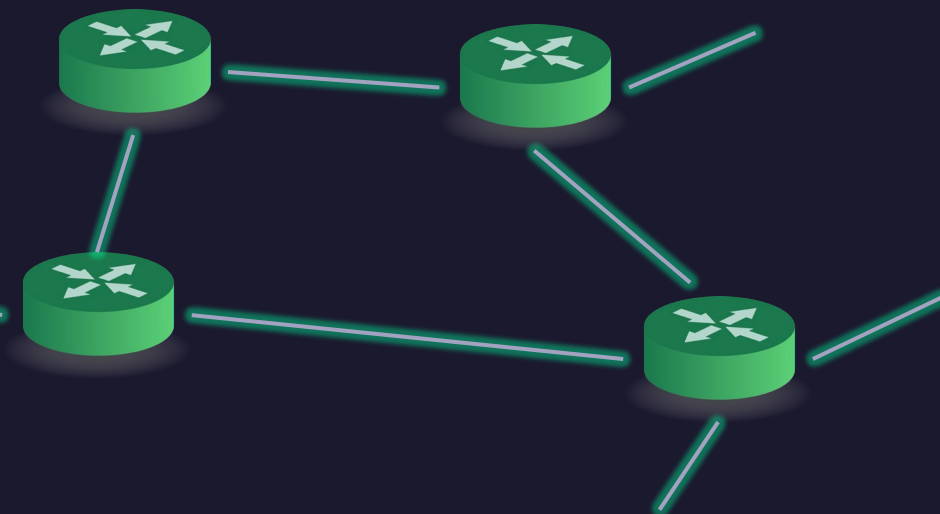

pierwszy router
(brzegowy)

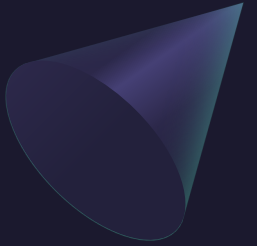
OBRZEŻE SIECI

ISP

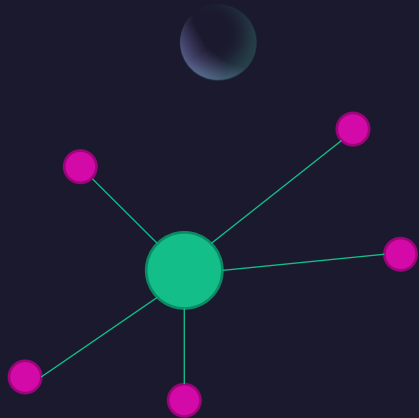
RDZEŃ SIECI

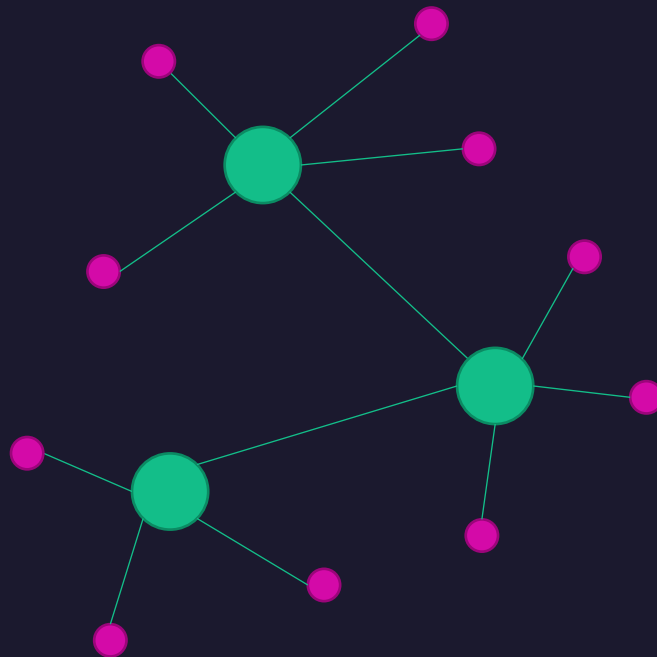
Typy sieci

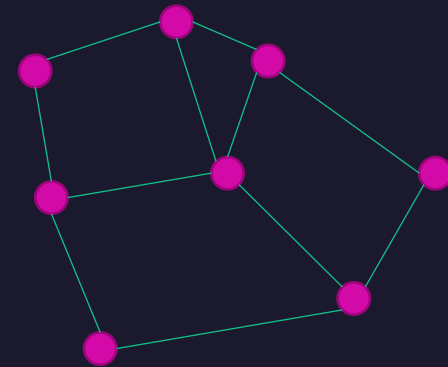
SCENTRALIZOWANA

ZDECENTRALIZOWANA

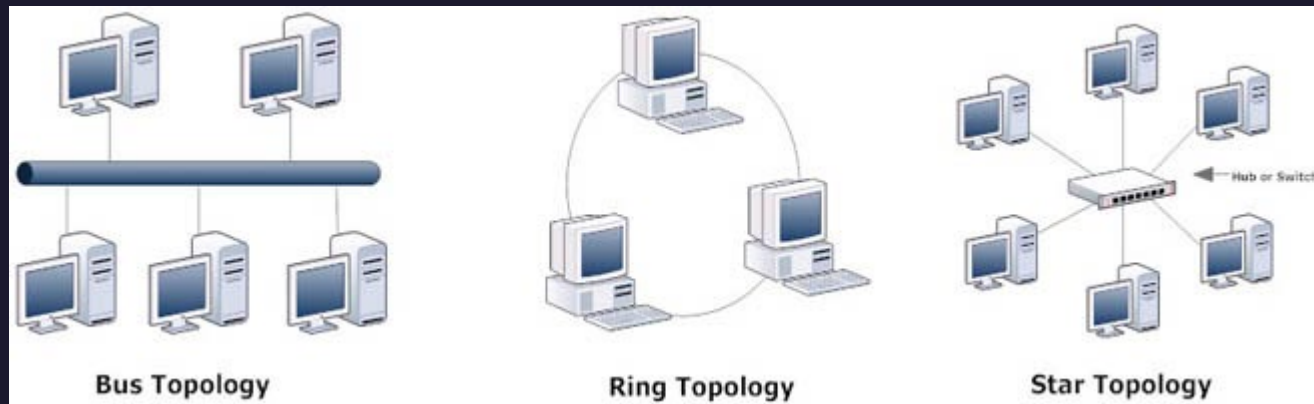

ROZPROSZONA

Ogólna organizacja sieci

Bus Topology

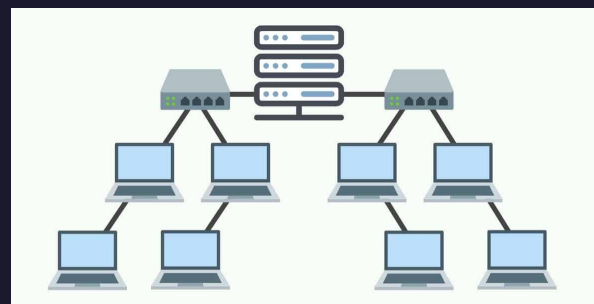
magistrala

Ring Topology

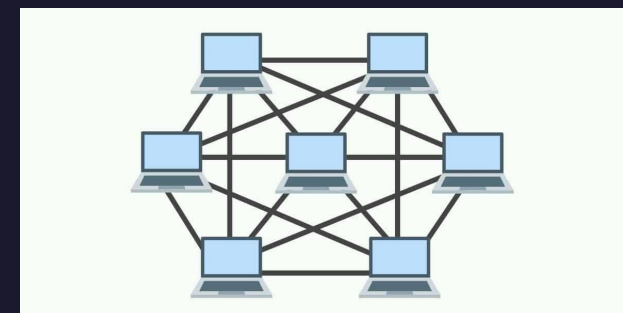
pierścień

Star Topology

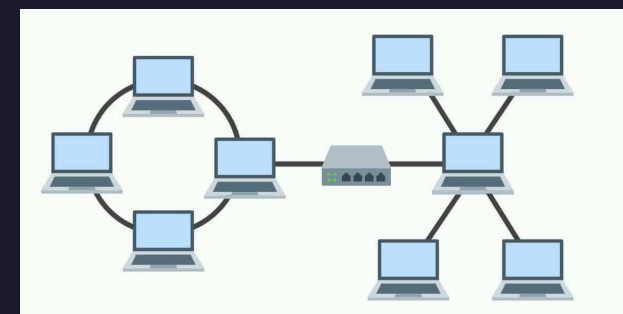
gwiazda

drzewo

siatka

hybryda

Topologia

Logiczna

Jak **elementy sieci**
są ze sobą
skomunikowane?

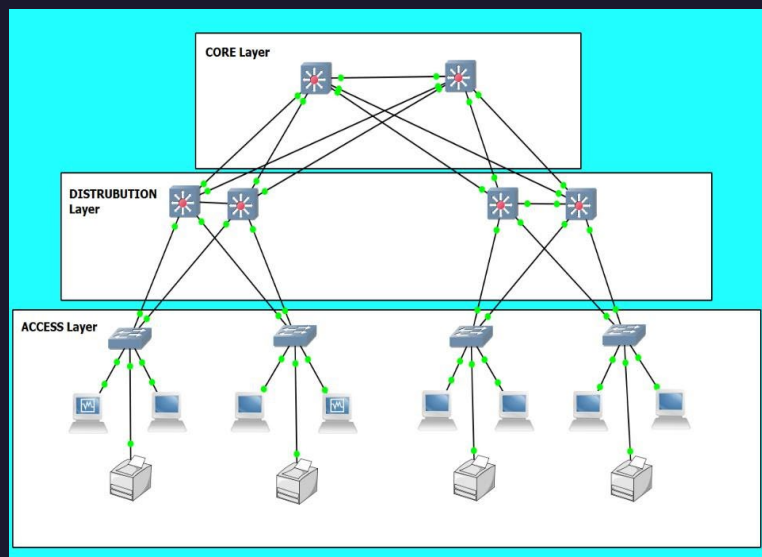
Fizyczna

Jak **urządzenia**
są połączone?

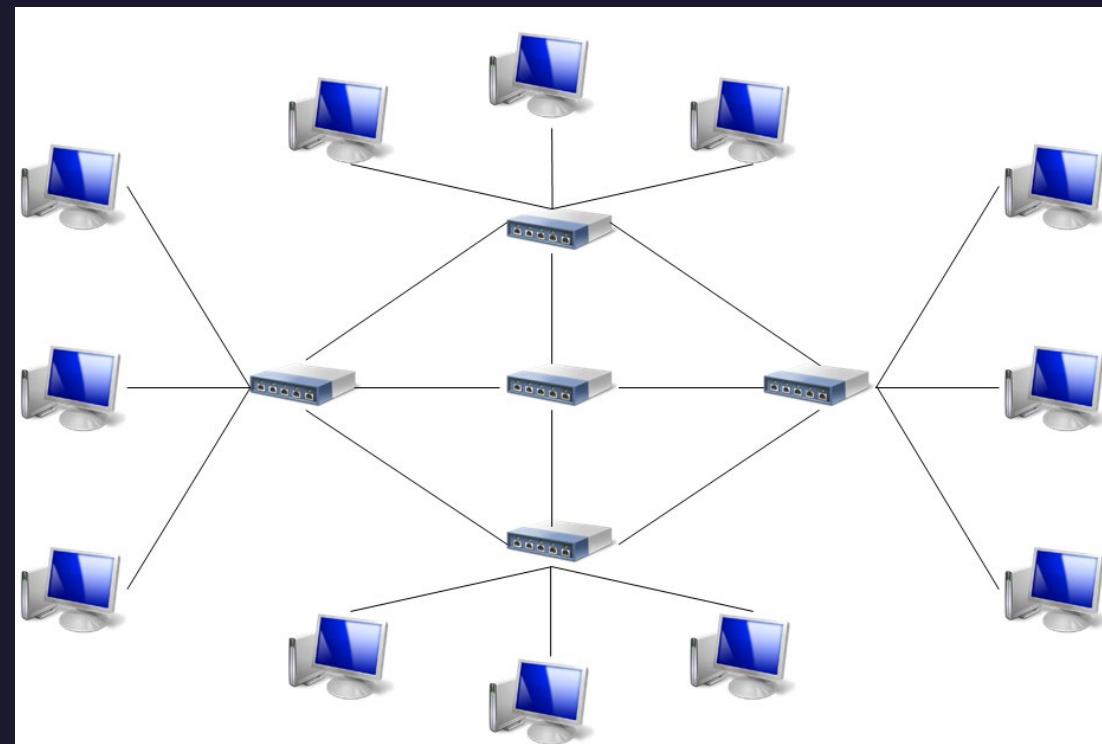

Ogólna organizacja sieci

Przykłady

Duża korporacja, internet

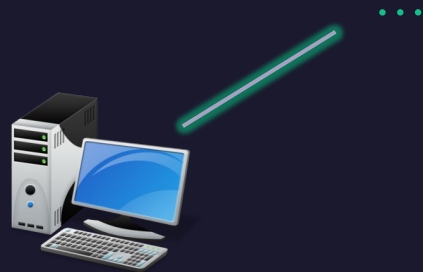
Rozszerzona gwiazda (np. sieć miejska, kampus uczelni)

Elementy sieci

Z czego składa się sieć komputerowa?

Węzły

HOST

gospodarz aplikacji, system końcowy

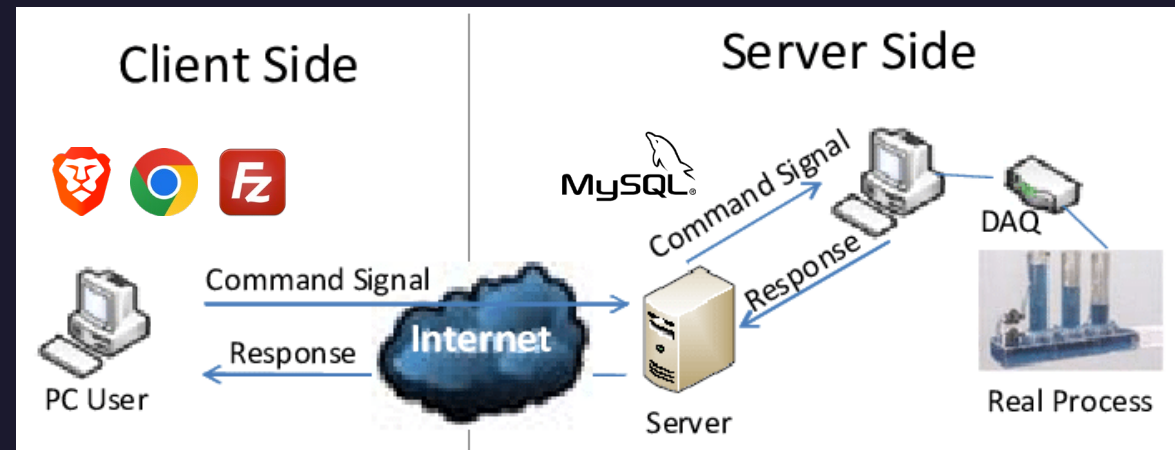
urządzenie z przypisanym adresem IP,
które komunikuje się z innymi urządzeniami

SERWER

host oferujący usługi

KLIENTOM

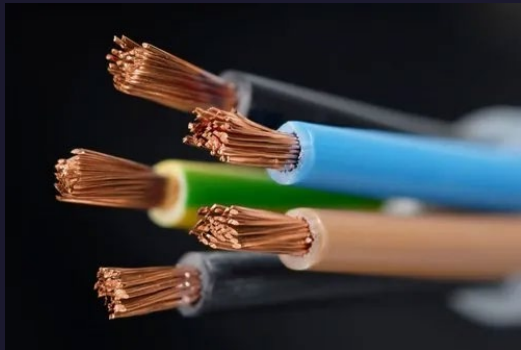

Łączy

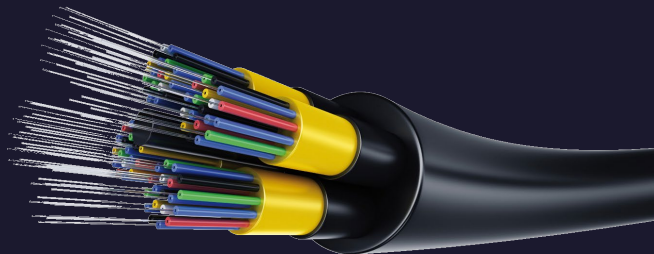
urządzenia wysyłają i odbierają dane poprzez **medium transmisyjne**

KABEL MIEDZIANY

- koncentryczny lub „skrętka”

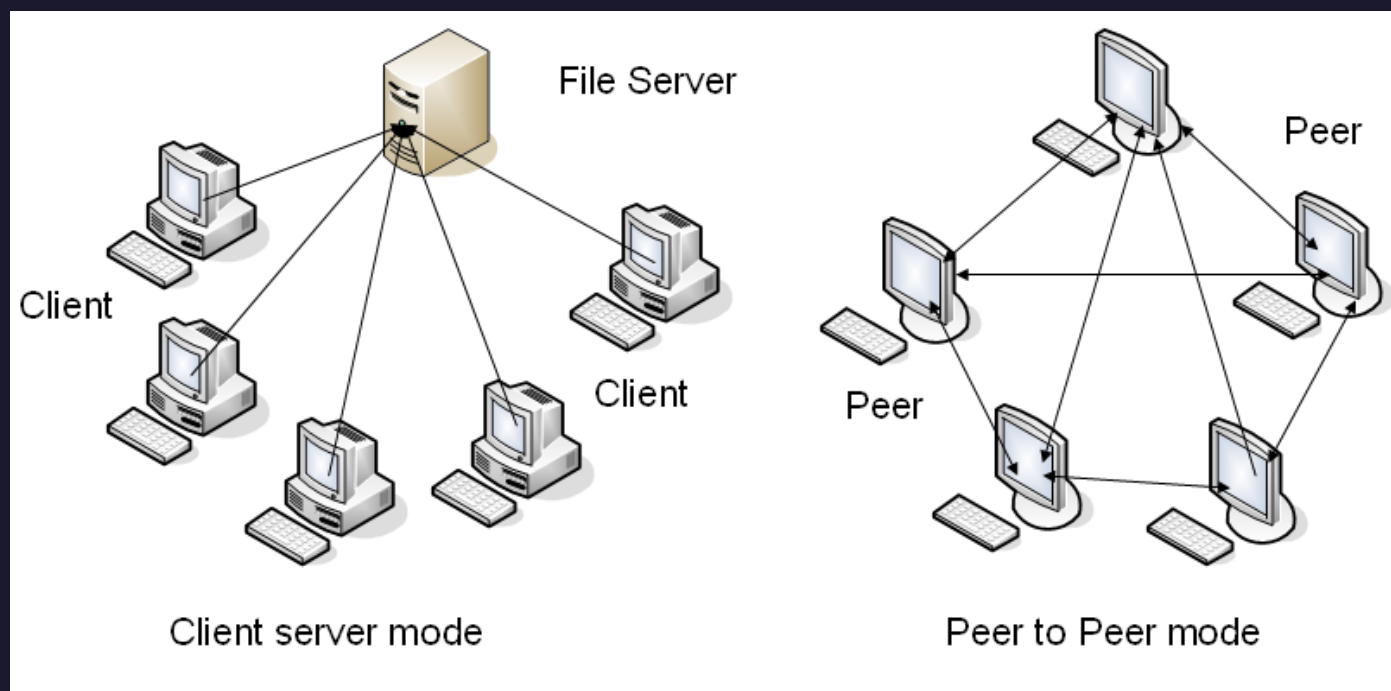
KABEL ŚWIATŁOWODOWY

FALE RADIOWE

Architektura klient-serwer

Architektura Peer-to-Peer (P2P) – równorzędna

Jeśli wejdziesz między wrony ...

Protokoły

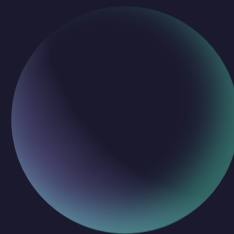

PROTOKÓŁ – reguły określające zasady komunikacji (wymiany danych) w sieci

Definiuje format i kolejność komunikatów oraz operacje wykonywane przy ich wysyłaniu lub odbieraniu bądź przy innych zdarzeniach

IP (ang. *Internet Protocol*) – określa format pakietów wysyłanych i odbieranych przez routery i systemy końcowe

Stos protokołów

Warstwy

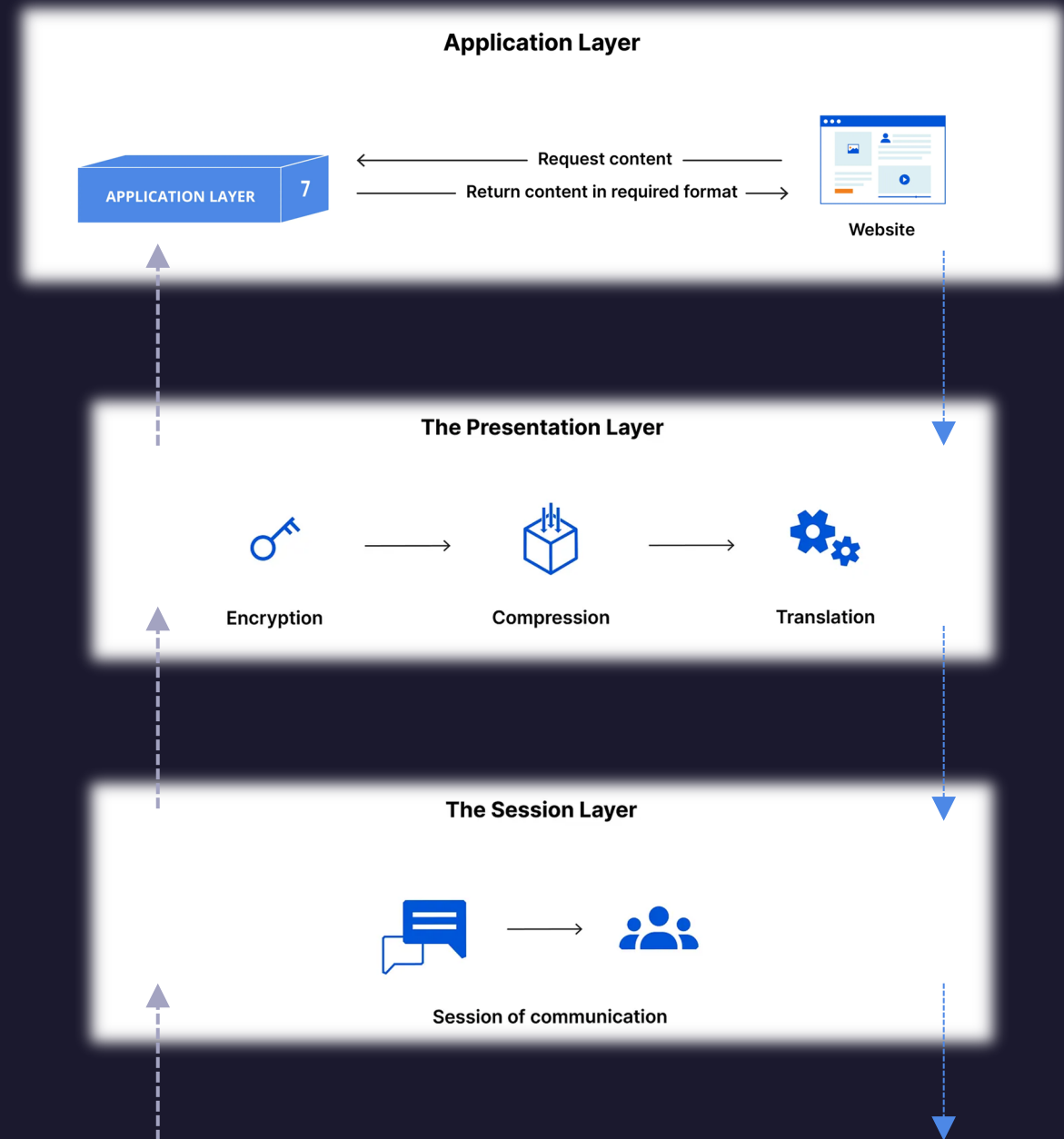
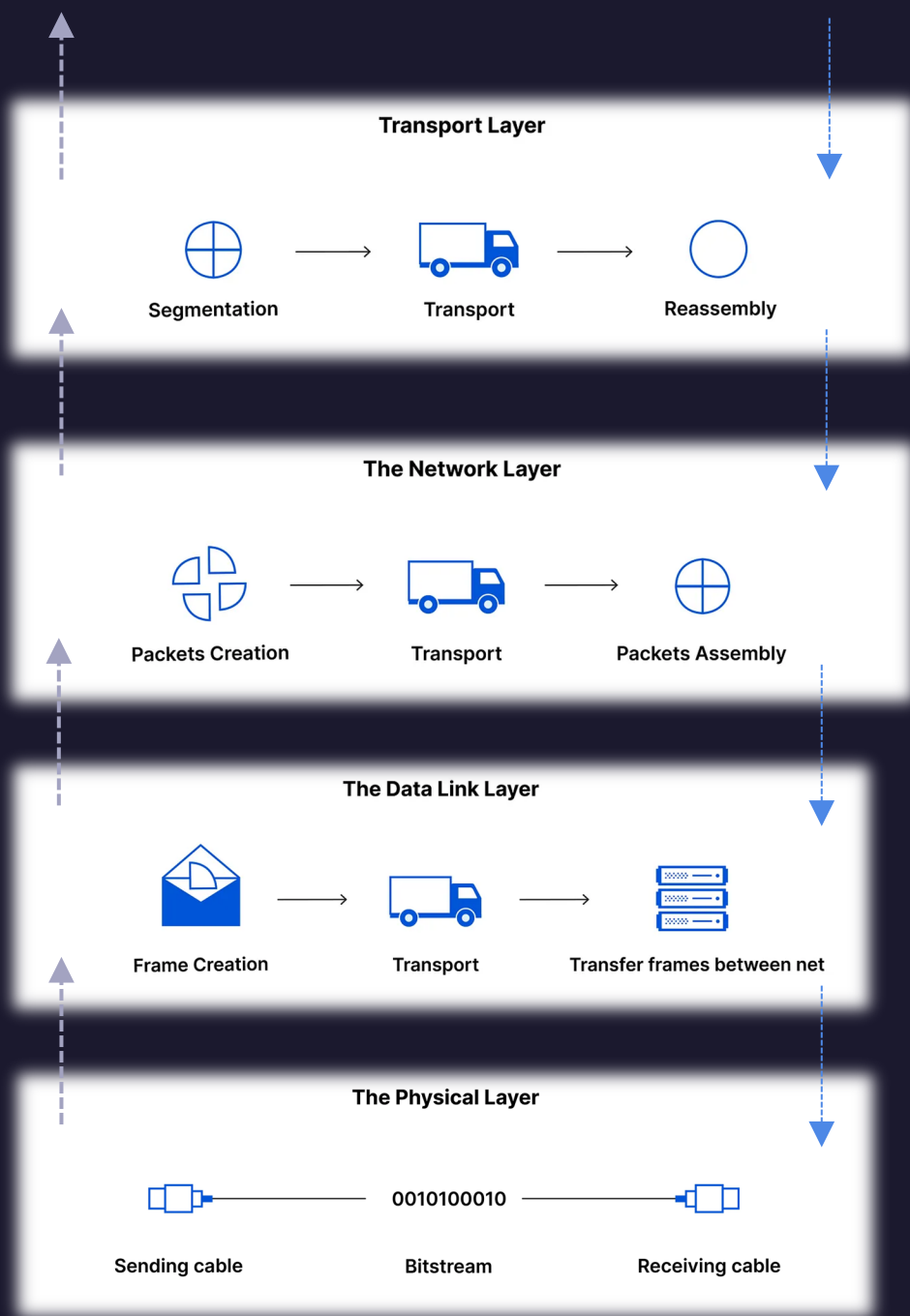

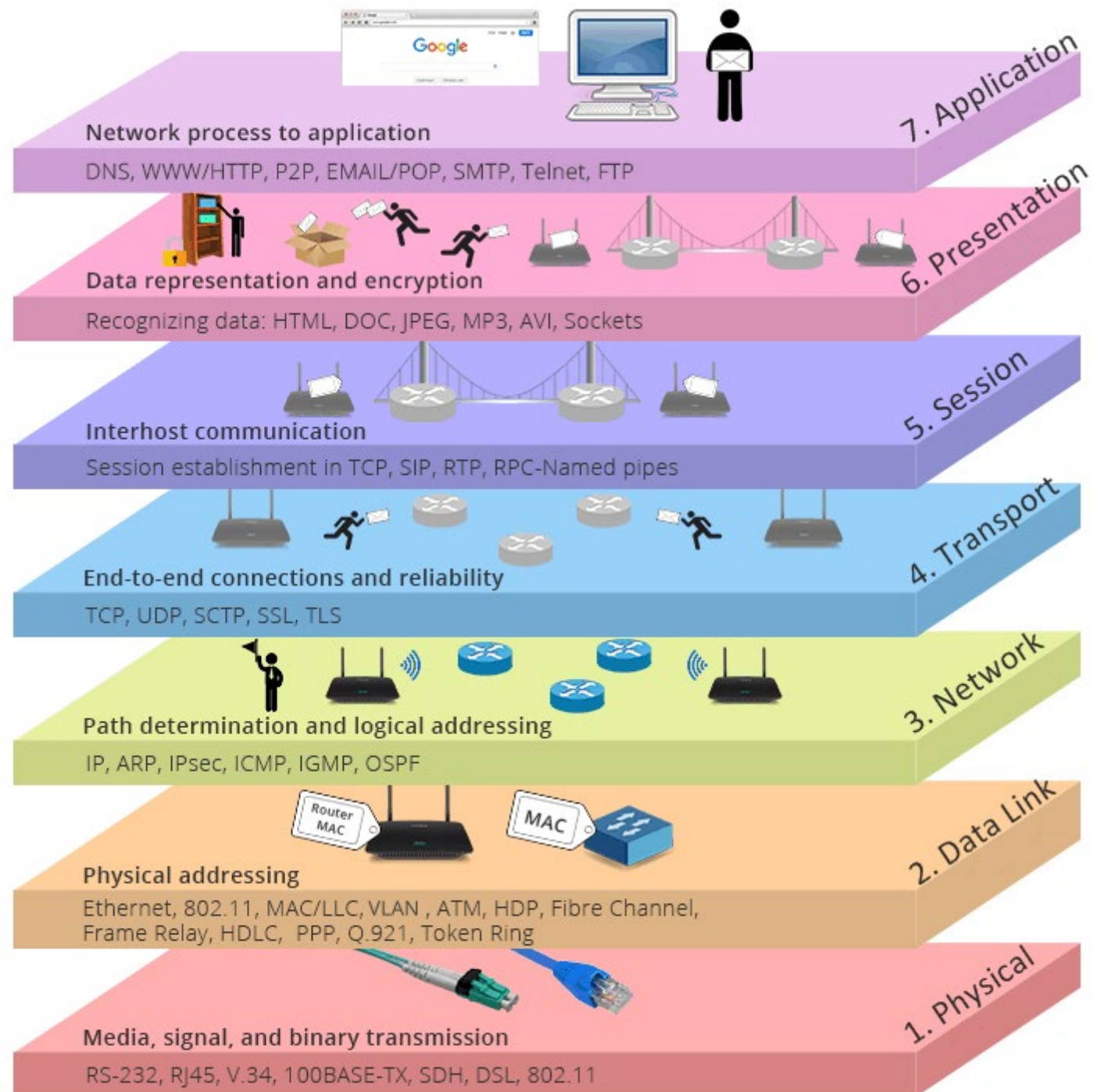
Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna

Model odniesienia ISO/OSI

ISO Open Systems Interconnection Reference Model

Stos protokołów

Warstwy

Model TCP / IP

Transmission Control Protocol / Internet Protocol

Aplikacji

Dostarcza usługi użytkownikom

Transportowa

Obsługuje sesje, składa pakiety w kolejności
Zapewnia niezawodność transmisji

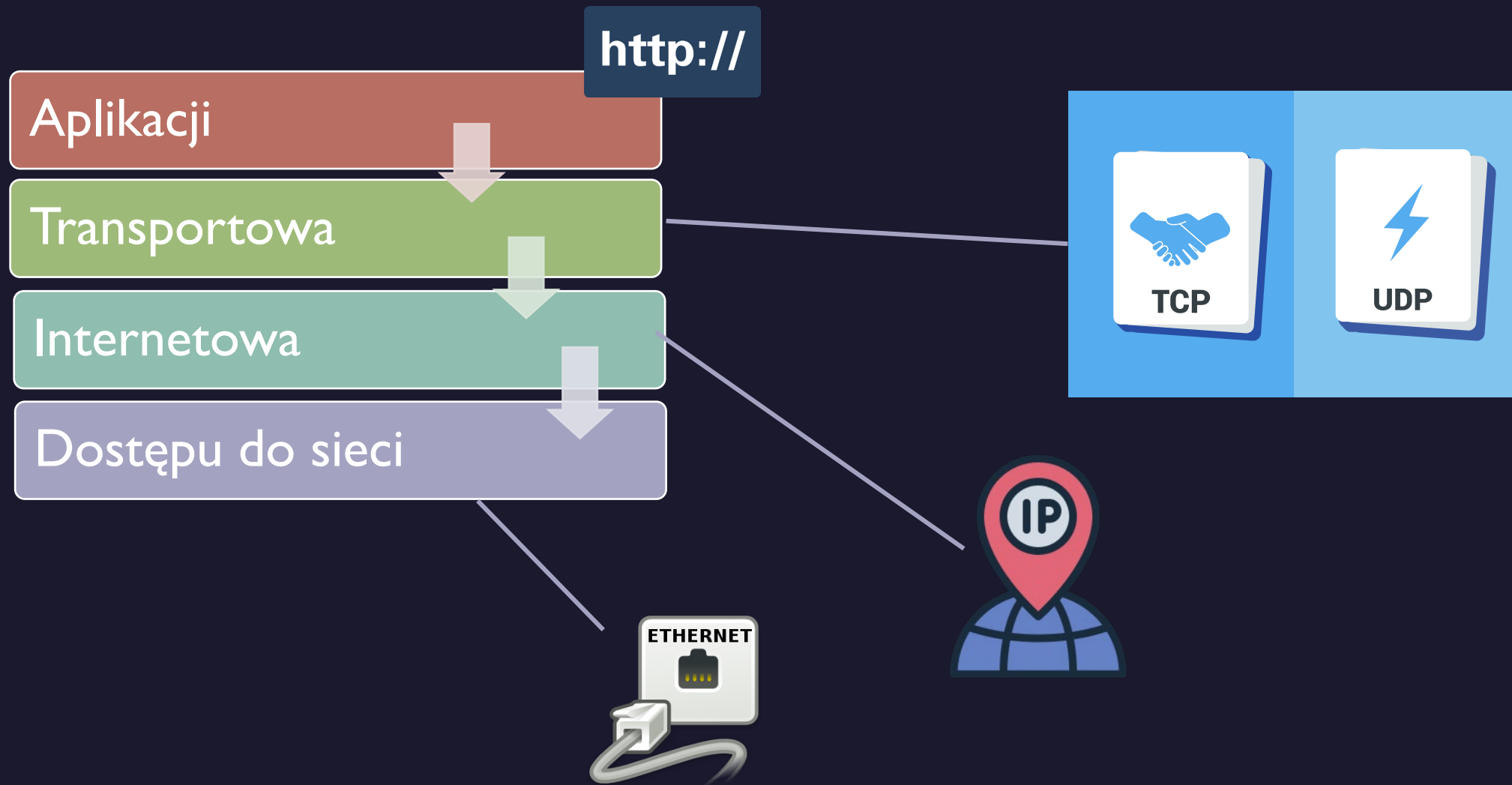
Internetowa

Adresuje i wyznacza trasy

Dostępu do sieci

Kodowanie danych dla medium transmisyjnego

Aplikacji

Transportowa

Internetowa

Dostępu do sieci

TCP / IP

Aplikacji

Prezentacji

Sesji

Transportowa

Sieci

Łacza danych

Fizyczna

ISO / OSI

Warstwy

Podział zadań

Aplikacji

Transportowa

Internetowa

Dostępu do sieci

DNS (ang. *Domain Name System*)

usługa sieciowa konwertująca nazwy mnemoniczne na adresy IP

www.scholar.google.com

@pwr.edu.pl

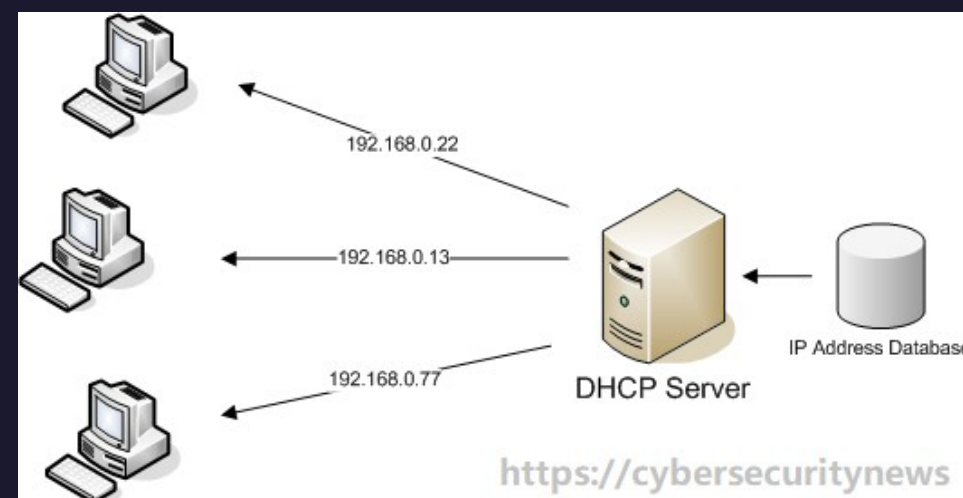

216.58.215.100

DHCP (ang. *Dynamic Host Configuration Protocol*)

przydziela hostom w sposób automatyczny (rozgłasza przez UDP)

<adresy IP, maski podsieci, adresy bram, serwer DNS>

SMTP – Simple Mail Transfer Protocol (wysyłanie)

POP3 – Post Office Protocol (odbieranie)

IMAP – Internet Message Access Protocol
dostęp w czasie rzeczywistym do całej poczty

http://

HyperText Transfer Protocol

GET POST

HTTPS = HTTP + LUB(SSL;TLS)

HTTPS

SSH – Secure Shell

FTP – File Transfer Protocol

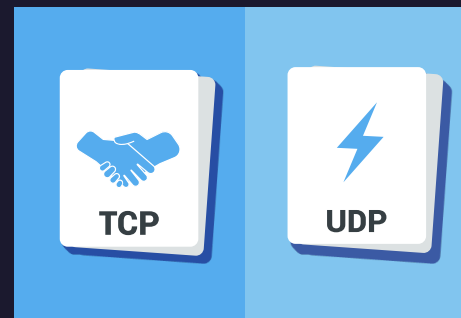
pliki – port 20,
połączenie sterujące – port 21

UDP – User Datagram Protocol

- bezpołączeniowy (*najlepiej-jak-się-da*, ang. *best effort*)
- brak kontroli dostarczania danych
- mało danych sterujących
- datagramy (8 bit)
- strumieniowanie wideo i dźwięku (VoIP)

TCP – Transmission Control Protocol

- połączniowy
- kontrola dostarczania danych
- dużo danych sterujących (znaczna enkapsulacja)
- segmenty (20 bit)
- przeglądarka, poczta, FTP

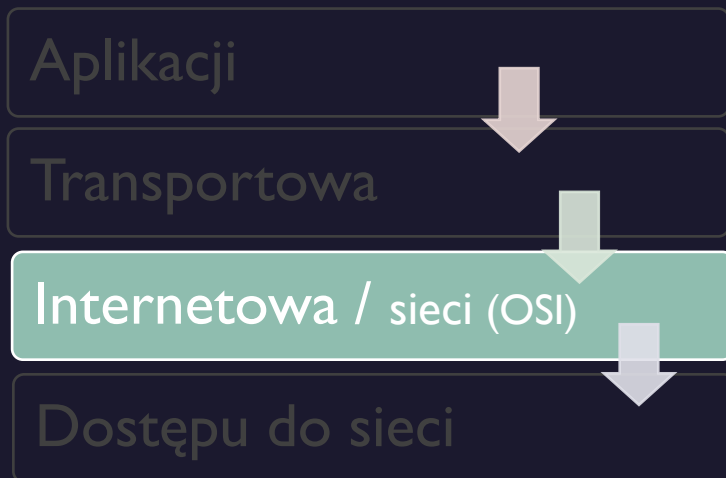
QUIC – Quick UDP Internet Connections

SSL – *Secure Sockets Layer*

TLS (ang. *Transport Layer Security*)

IPv4 – Internet Protocol version 4

ping

IPv4 – adres interfejsu sieciowego / karty sieciowej

4 oktety bitów
 $2^{32} = 4\,294\,967\,296$

NAT (ang. *Network Address Translation*)
mapuje adresy prywatne na zewnętrzne

adres jakiegoś hosta : 156. 17.131.3

maska sieci : 255.255.192.0

adres sieci = adres jakiegoś hosta AND maska sieci

adres rozgłoszeniowy = adres sieci OR NOT maska sieci

adres sieci: 156.17.131.0

adresy hostów: 156.17.131.1

-
156.17.131.254

adres rozgłoszeniowy: 156.17.131.255

$liczba\_adresów\_dla\_hostów = 2^{liczba\_zer\_w\_masce}$

255.255.255.0 /24
 11111111.11111111.11111111.00000000
 255.255.254.0 /23
 11111111.11111111.11111110.00000000
 255.255.252.0 /22
 11111111.11111111.11111100.00000000
 255.255.248.0 /21
 11111111.11111111.11111000.00000000
 255.255.240.0 /20
 11111111.11111111.11110000.00000000
 255.255.224.0 /19
 11111111.11111111.11100000.00000000
 255.255.192.0 /18
 11111111.11111111.11000000.00000000
 255.255.128.0 /17
 11111111.11111111.10000000.00000000
 255.255.0.0 /16
 11111111.11111111.00000000.00000000

```

adres_ip = "255.255.192.0"
oktety = adres_ip.split('.')
adres_ip_binarnie = '.'.join([bin(int(oktet))[2:].zfill(8)
                              for oktet in oktety])
print(adres_ip_binarnie)

```

```

bin(int(oktety[2]))  -> '0b11000000'
oktety[2]           -> '192'
int(oktety[2])      -> 192
bin(int(oktety[0]))  -> '0b11000000'
bin(int(oktety[2]))[2:] -> '11000000'

```

adres jakiegoś hosta : 156. 17.131.3

maska sieci : 255.255.192.0

adres jakiegoś hosta : 10011100.00010001.10000011.00000011

maska sieci : 11111111.11111111.11000000.00000000

adres sieci : 10011100.00010001.10000000.00000000

156. 17. 128. 0

adres sieci : 10011100.00010001.10000000.00000000

NOT maska sieci : 00000000.00000000.00111111.11111111

adres rozgłoszeniowy : 10011100.00010001.10111111.11111111

156. 17. 191. 255

Aplikacji

Transportowa

Internetowa / sieci (OSI)

Dostępu do sieci

Brama domyślna – adres/interfejs routera
(wyjście na zewnątrz sieci lokalnej)

Klasy adresów

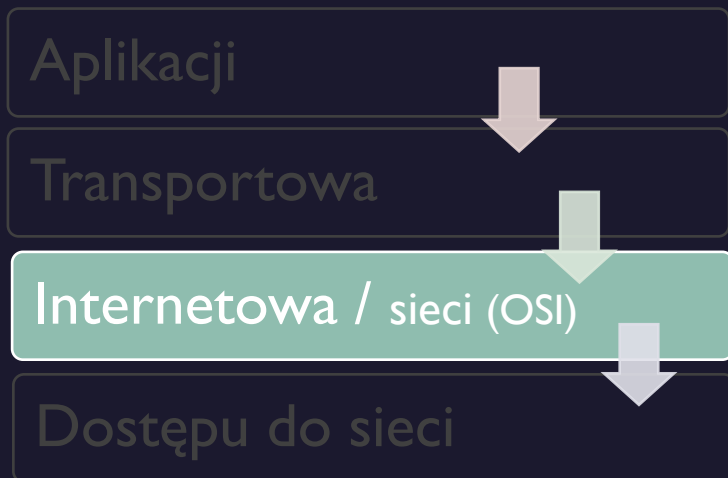
IPv4 Address Classes and Ranges						
Address Class	Type	Range	Default Subnet Mask	Number of Networks	No of Hosts Per Network	Use
A	Public	1.0.0.0 to 127.0.0.0	255.0.0.0	126	16,777,214	Governments and Large Number of Hosts
	Private	10.0.0.0 to 10.255.255.255				
B	Public	128.0.0.0 to 191.255.255.255	255.255.0.0	16,382	65,534	Medium Companies
	Private	172.16.0.0 to 172.31.255.255				
C	Public	192.0.0.0 to 223.255.255.255	255.255.255.0	2,097,150	254	Small Companies and LANs
	Private	192.168.0.0 to 192.168.255.255				
D	N/A	224.0.0.0 to 239.255.255.255	Not Applicable	N/A	N/A	Reserved for Multicasting
E	N/A	240.0.0.0 to 254.255.255.255	Not Applicable	N/A	N/A	Experimental
Special	Special	127.0.0.1 to 127.255.255.255	N/A	N/A	N/A	Loopback Testing

Note:

- Addresses 127.0.0.1 to 127.255.255.255 cannot be used and are reserved for loopback testing

- APIPA address range is 169.254.0.1 to 169.254.255.254 and has 65,534 usable IP addresses, with the subnet mask of 255.255.0.0.

Numer portu – dla aplikacji

Gniazdo (ang. Socket)

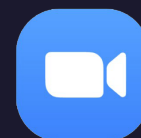
127.0.0.1:80

110 / 995

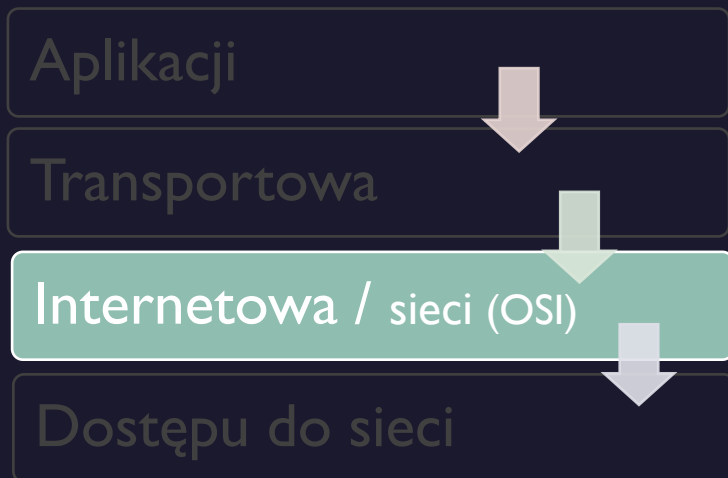

80 / 443

zoom

80 + 443 + 8801 + 8802

ICMP – *Internet Control Message Protocol*

echo request, tracer, ping, diagnostyka sieci, wspomaganie trasowania

IP spoofing – fałszowanie adresów IP

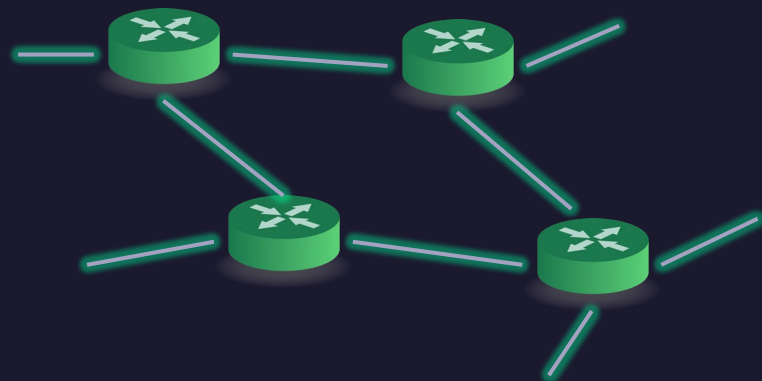
IPSec (ang. *Internet Protocol Security*)

Zbiór protokołów zapewniających:

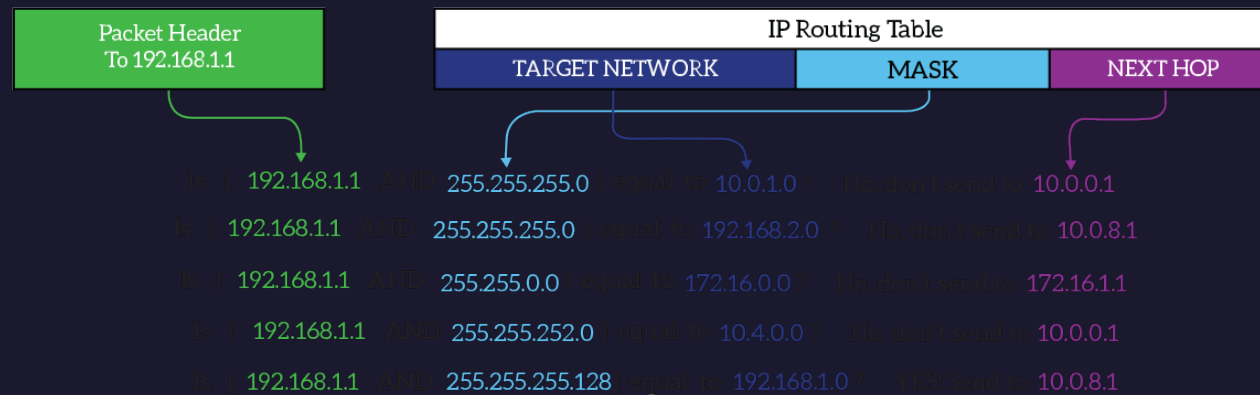
- spójność,
- autentyczność,
- poufność (szyfrowanie pakietu)

Chroni przed odmową usługi (**DoS**, ang. *Denial of Service*)

Wada: złożoność, dlatego nie jest powszechnie używany

Tablica routingu – tablica przekazywania

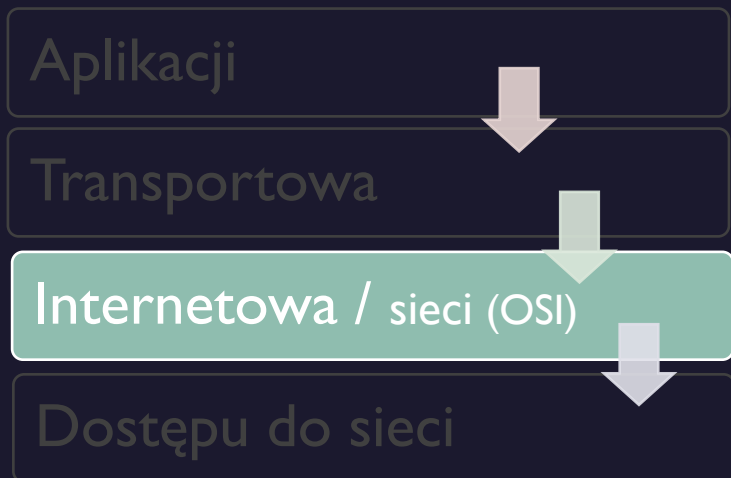
BGP – Border Gateway Protocol

- standard routingu w internecie
- korzysta z TCP
- dla systemów autonomicznych (AS)

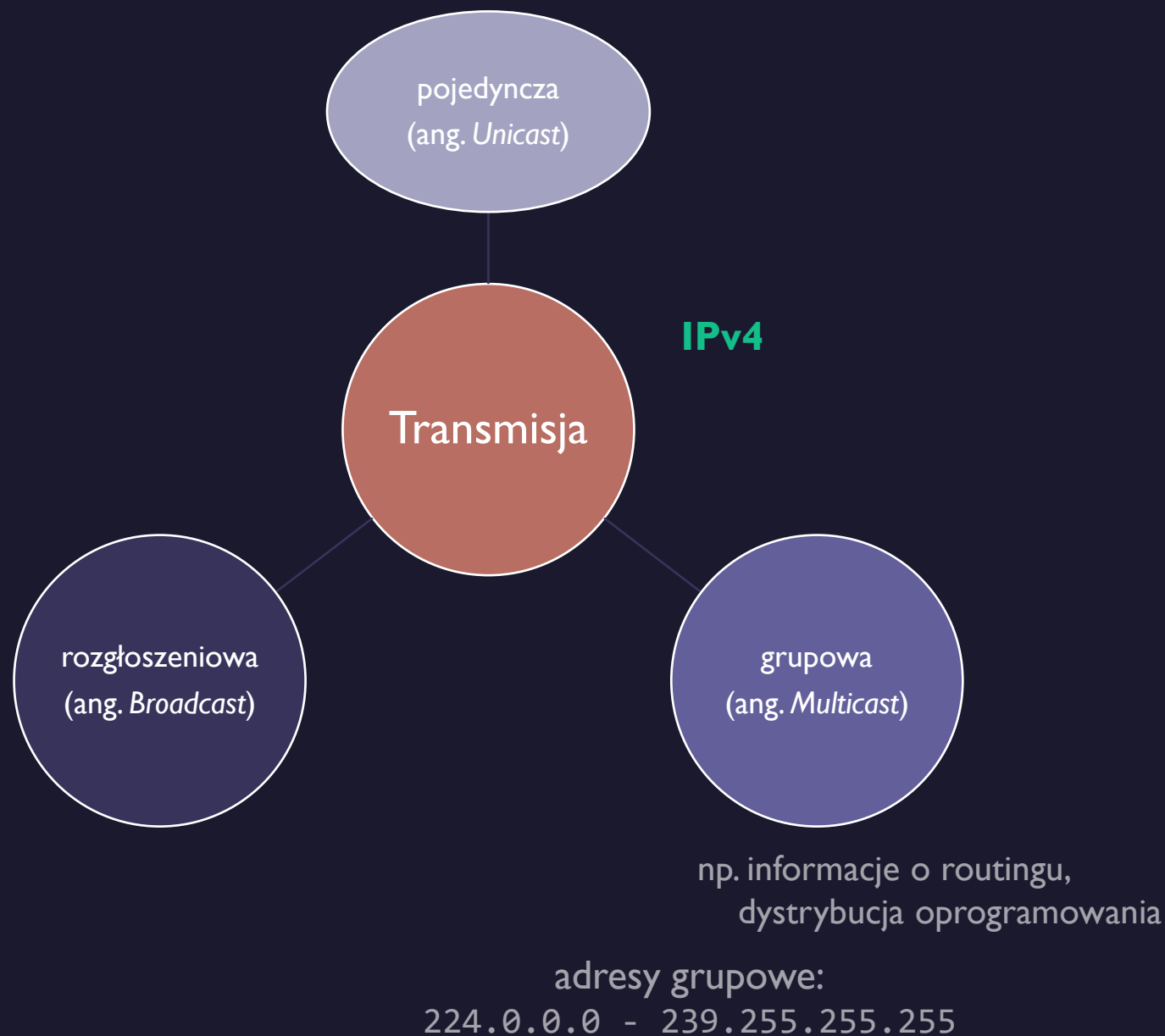
MTU – Maximum Transmission Unit (fragmentacja)

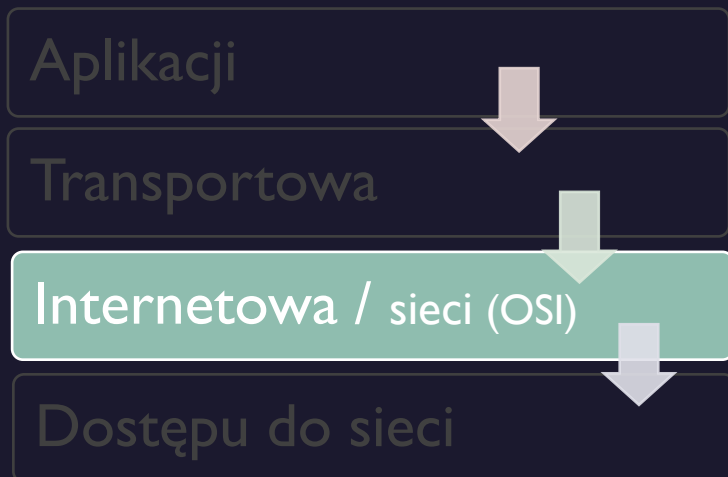
TTL – Time-To-Live (liczba dozwolonych skoków przez router)

adres rozgłoszeniowy

IPv4

4 oktety bitów

156.17.131.3

$$2^{32} = 4\,294\,967\,296$$

IPv6

8 hekszetów = 128 bitów

2a02:0317:0034:8e00:0000:0000:5398:000f

$$2^{128} = 340\,282\,366\,920\,938\,463\,463\,374\,607\,431\,768\,211\,456$$

Na każdy mm² Ziemi przypada

665 570 793 348 866 944

adresów IPv6

Skrócony zapis adresu IPv6

2a02:0317:0034:8e00:0000:0000:5398:000f

pomijanie zer wiodących i zerowych hekstetów

2a02:0317:0034:8e00:0000:0000:5398:000f

2a02:317:34:8e00:0000:0000:5398:f

2a02:317:34:8e00::5398:f

2a02:0000:0000:0000:8e00:0000:0000:5398

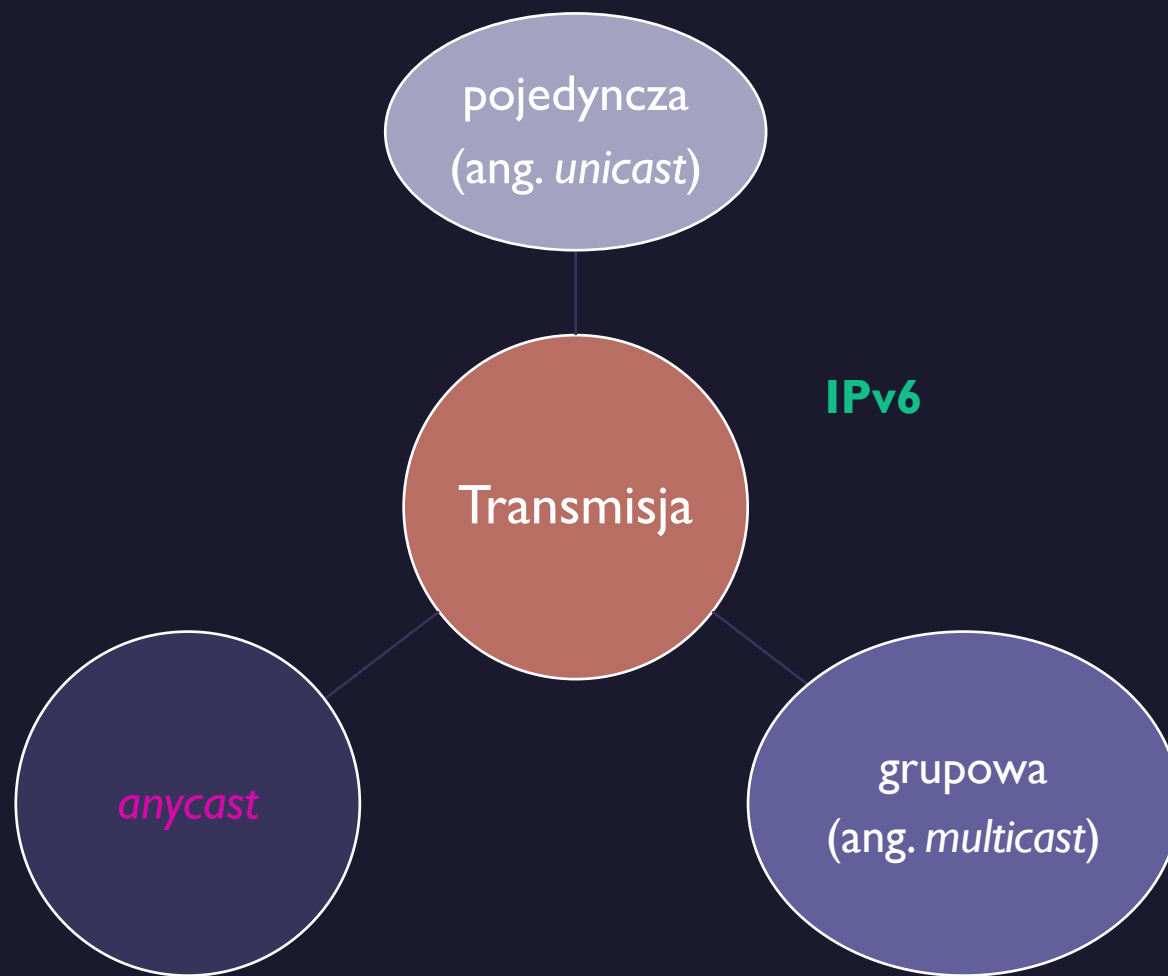
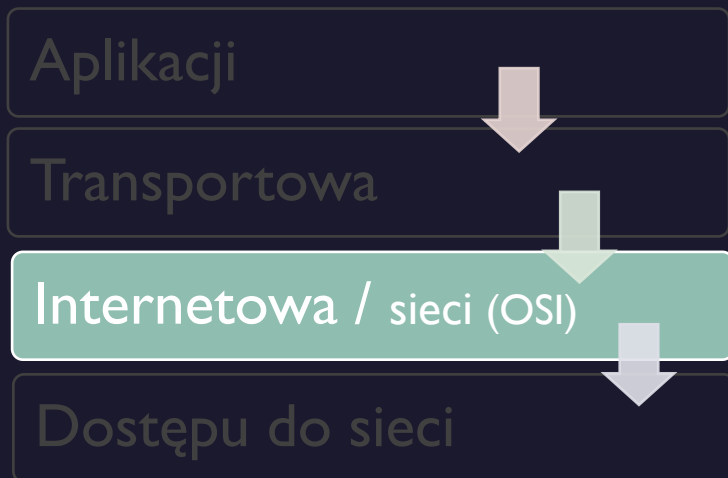

2a02::8e00:0:0:5398

2a02:0000:0000:0000:8e00:0000:0000:5398

2a02:0:0:0:8e00::5398

Aplikacji

Transportowa

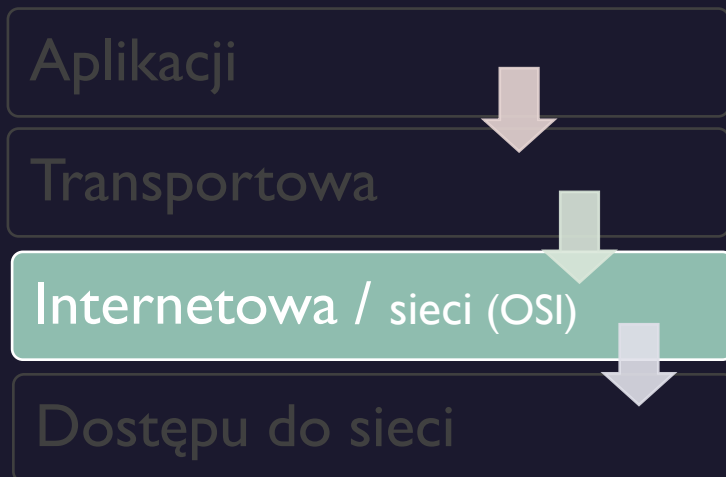
Internetowa / sieci (OSI)

Dostępu do sieci

Wspólne życie IPv4 z IPv6

- podwójny stos – wszyscy mamy dwa adresy
- NAT – **PT** (ang. *Protocol Translation*)
- tunelowanie – enkapsulacja adresu IPv6 (obecnie najczęściej)

IANA (ang. *Internet Assigned Numbers Authority*)

upoważnia

ICANN (ang. *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*)

rozdziela dla

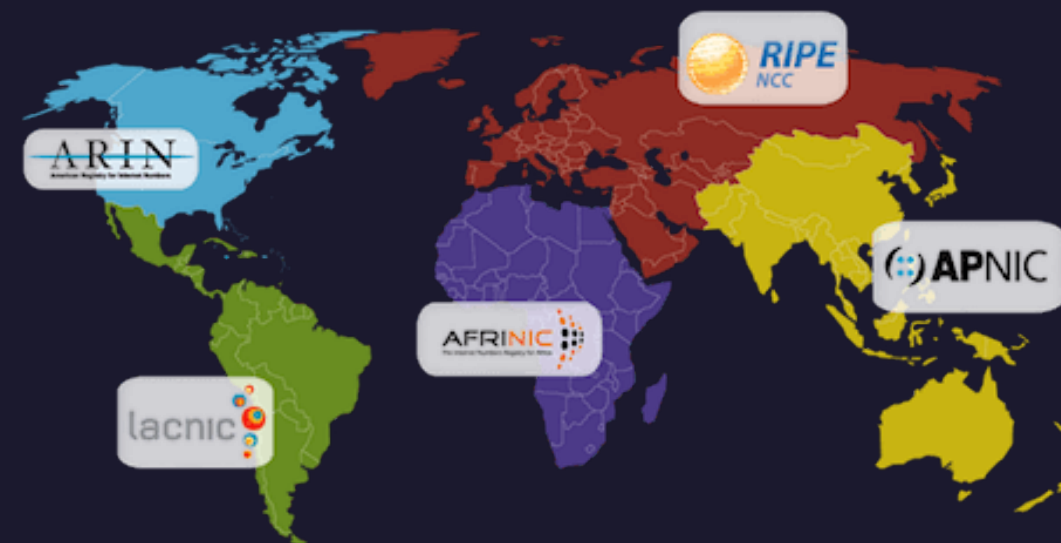
RIR (ang. *Regional Internet Registry*)

Skąd się biorą adresy IP?

LIR otrzymuje przestrzeń adresów od
(ang. *Local Internet Registry*)

ISP otrzymuje przestrzeń adresów od
(ang. *Internet Service Provider*)

ISP otrzymuje przestrzeń adresów od RIR, który otrzymał je od ICANN działającego z upoważnienia IANA

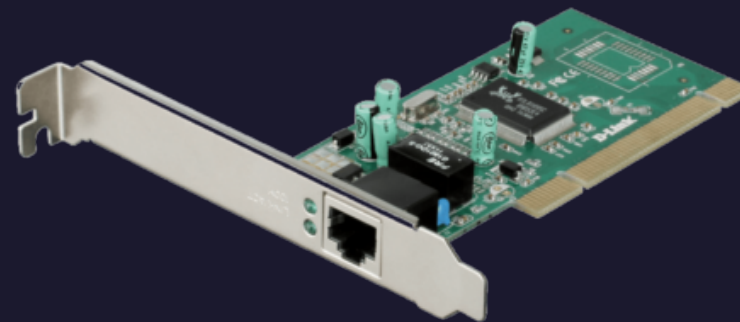

pośredniczy między medium transmisyjnym
a oprogramowaniem sieciowym

Adres fizyczny MAC (ang. *Media Access Control*) – 48 bitów

E8-48-B8-C8-20-00

producent karta

ARP (ang. *Address Resolution Protocol*) – mapuje adresy IP na adresy MAC

tablica ARP

arp -a

FF-FF-FF-FF-FF-FF

Adres logiczny IP

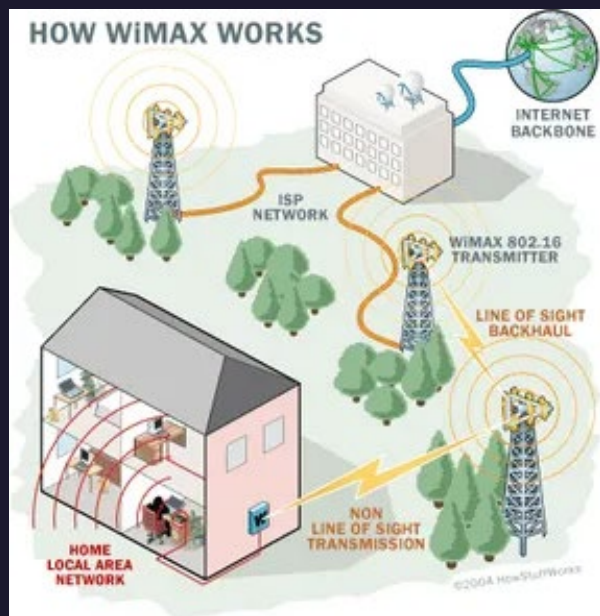

RAMKA = MAC źródłowy + MAC docelowy

Wi-Fi (ang. *Wireless Fidelity*) – LAN na technologii IEEE 802.11

WPA – *WiFi Protected Access*

WiMAX (ang. *World Interoperability for Microwave Access*) – IEEE 802.16

Bluetooth – IEEE 802.15.1

ZigBee – IEEE 802.15.4

3G, 4G, 5G – bezprzewodowy dostęp do internetu z wykorzystaniem przełączania pakietów na dużym obszarze

LTE (ang. *Long-Term Evolution*)

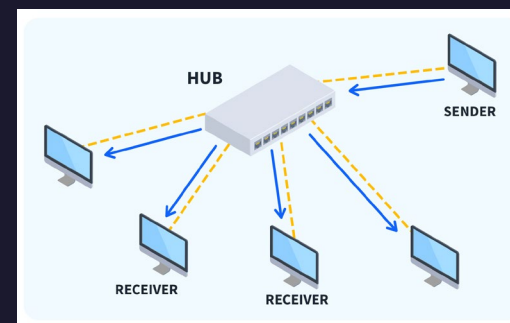
NFC (ang. *near-field comm.*)

Urządzenia

koncentrator (ang. HUB) – nadaje do wszystkich

- współdzielona przepustowość
- bierny

przełącznik (ang. switch) – przekierowuje do wybranego odbiorcy

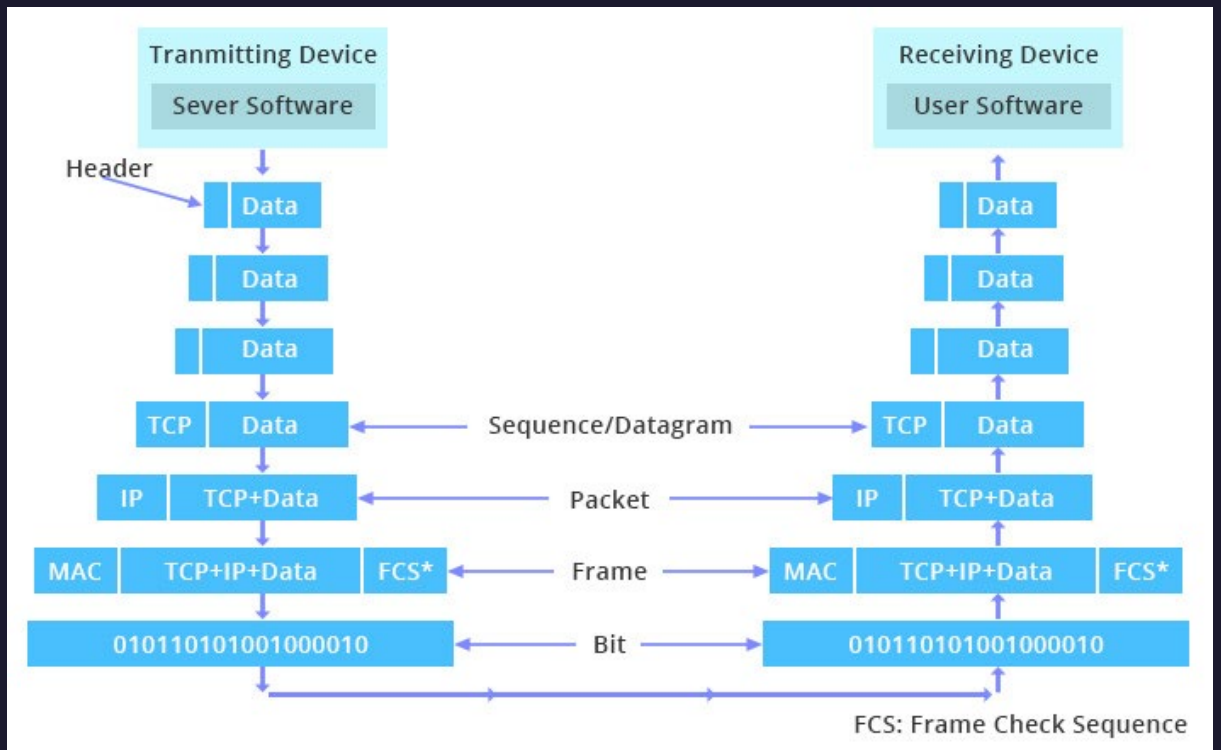
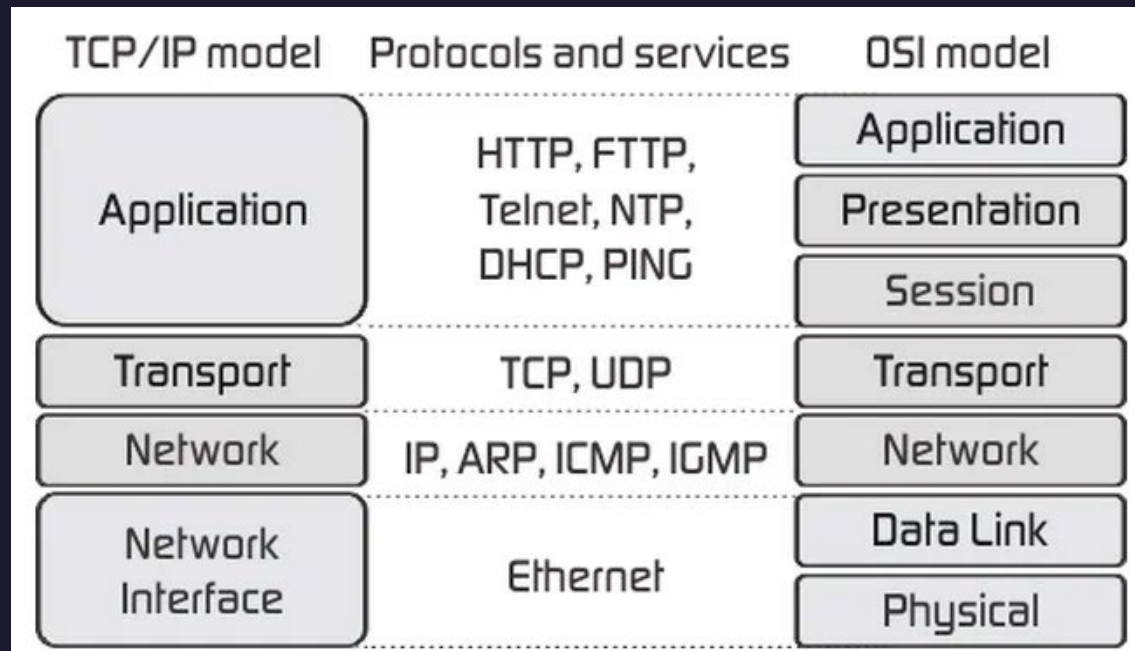
- łączy segmenty sieci
- Aktywny
- działa na adresach MAC
- *full duplex* – jednocześnie nadaję i odbieram,

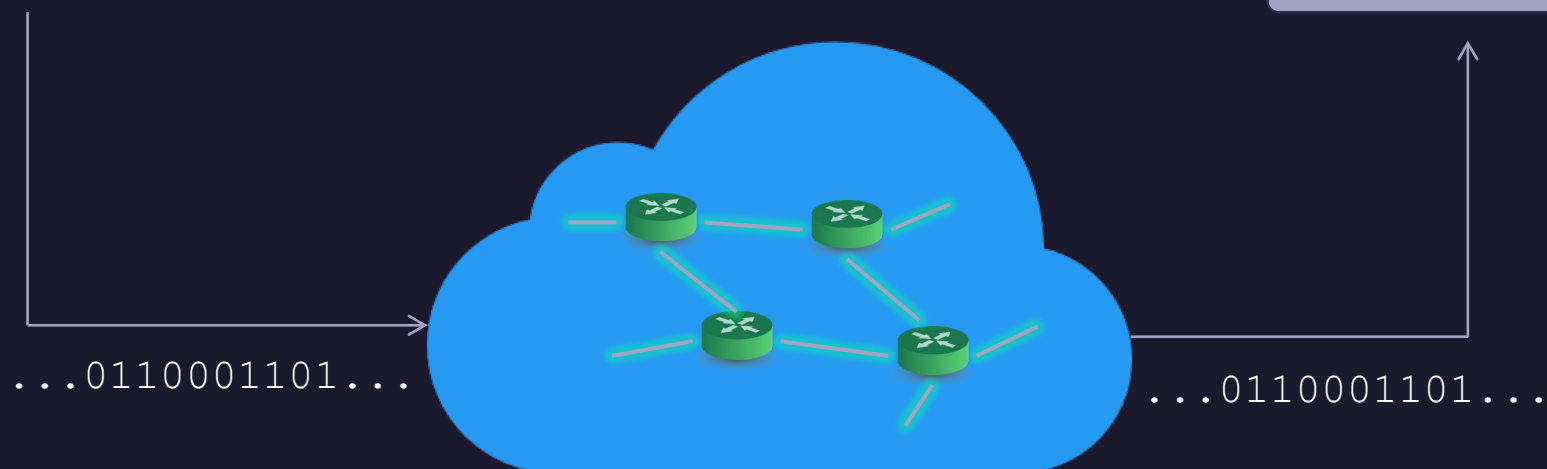
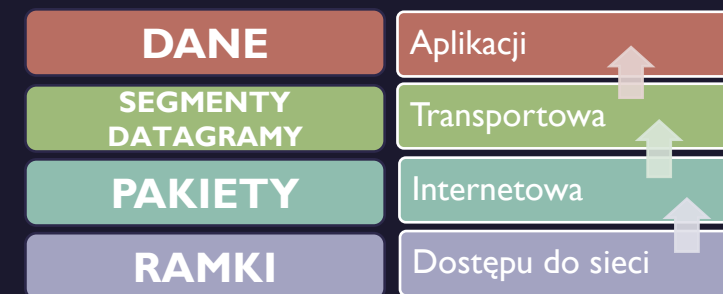
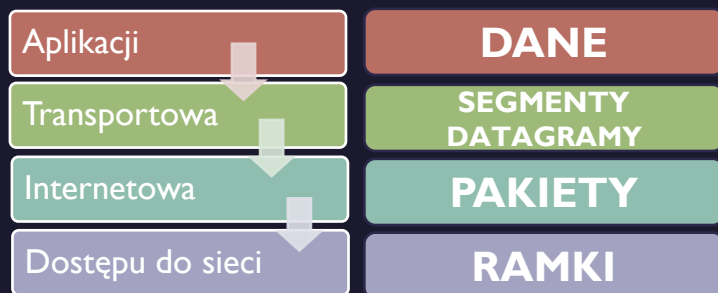

router – łączy różne sieci,

- przekierowuje pakiety TCP/IP między segmentami sieci
- popularne punkty dostępowe z Wi-Fi

Inne

Komunikacja w rdzeniu sieci

Przełączanie pakietów

=

korzystamy z zasobów na żądanie

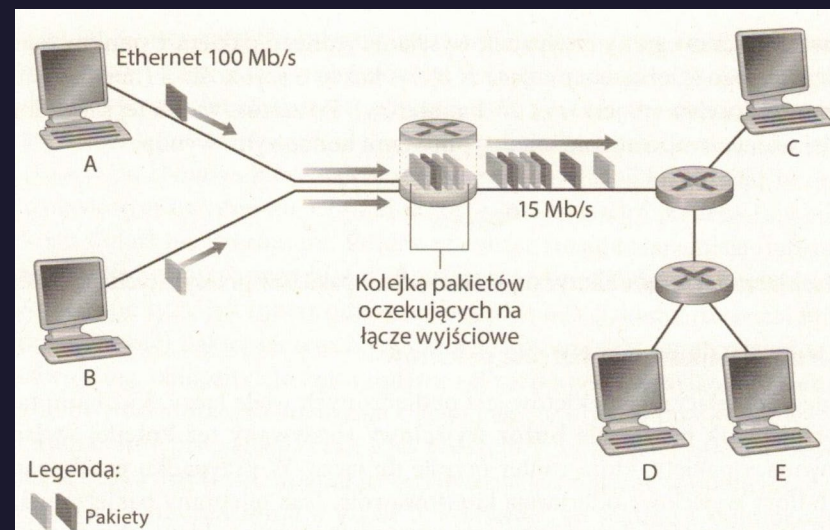

lepsze
współużytkowanie
przepustowości
łatwiej wdrożyć

opóźnienia
brak gwarancji
jakości (QoS)

Rodzaje komunikatów:

- kontrolne
- z danymi

Transmisja
buforowana

Przepełnienie
bufora

Utrata
pakietu

Komunikacja w rdzeniu sieci

Przełączanie obwodów

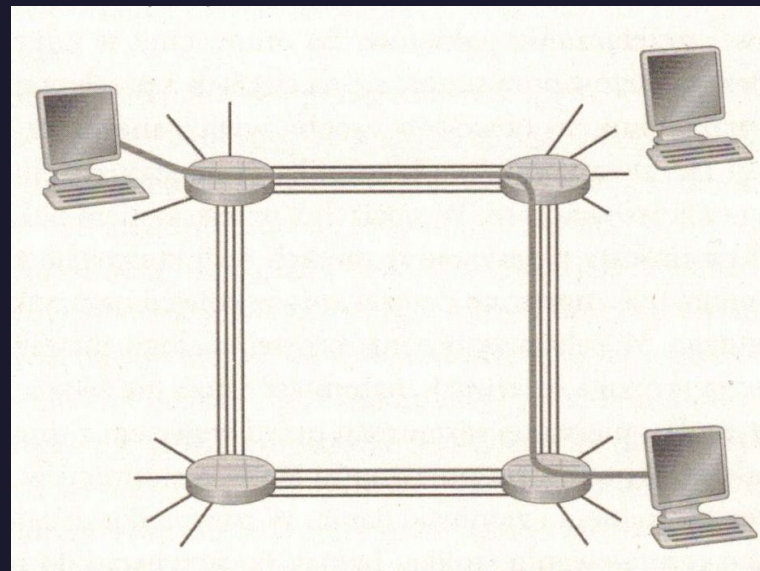
=

rezerwowanie zasobów sieciowych

gwarancje
jakości (QoS),
priorytety itp.
więcej wysiłku
przy wdrażaniu

nieużywane
zasoby

FDM (ang. *F*requency *D*ivision *M*ultiplexing)

łączy przydziela pasmo częstotliwości

modulacja
częstotliwości

TDM (ang. *T*ime *D*ivision *M*ultiplexing)

czas dzielony na ramki o stałej długości

Sieci prywatne

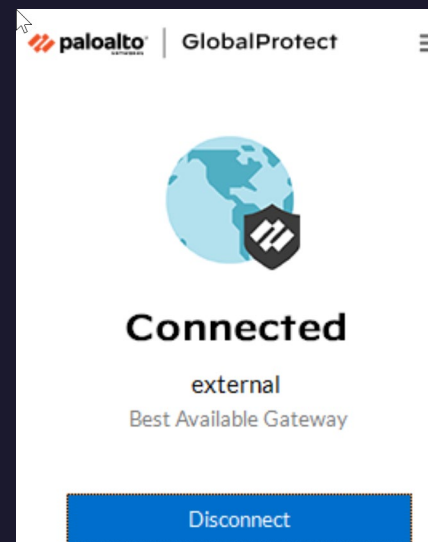
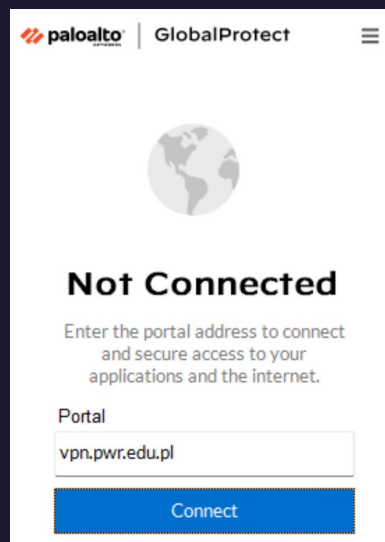
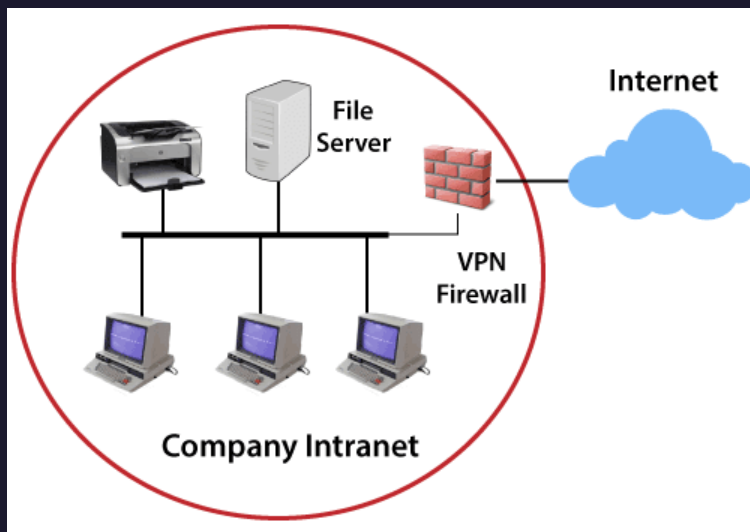
INTRANET – prywatna sieć z ograniczonym dostępem, posługująca się standardami Internetu

VPN – *Virtual Private Network*

Dostęp do Intranetu mają osoby korzystające z sieci Politechniki Wrocławskiej PWR-NET. W serwisie znajdziecie Państwo m.in. Zarządzenia Wewnętrzne, Pisma Okólne, Komunikaty Kwestora oraz Hera-Intranet.

[Intranet »](#)

Poza uczelnią do wewnętrznego serwisu można zalogować się przy pomocy PWR-VPN (ang. Virtual Private Network, Wirtualna Sieć Prywatna). Dodatkowe informacje na temat usługi VPN znajdują na [stronie Informatyzacji Uczelni »](#)

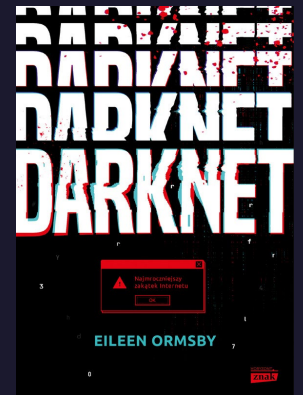
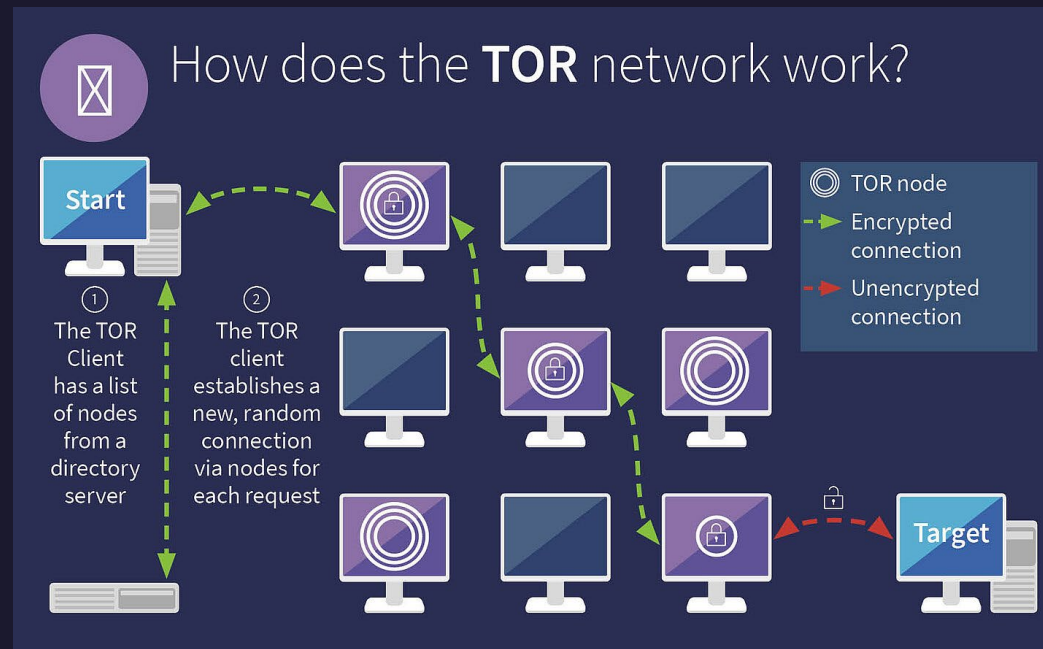
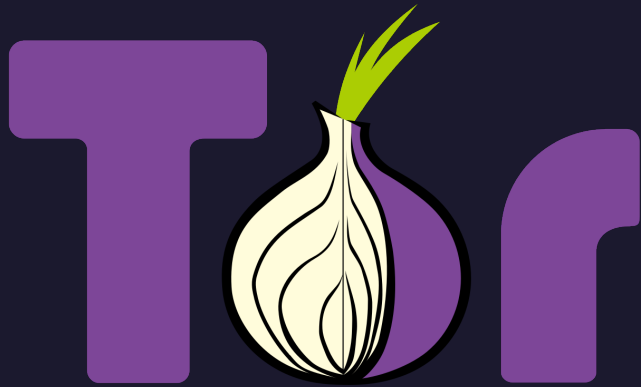
TOR – *The Onion Router*

Sieci prywatne

TOR – wirtualna sieć komputerowa implementująca trasowanie cebulowe

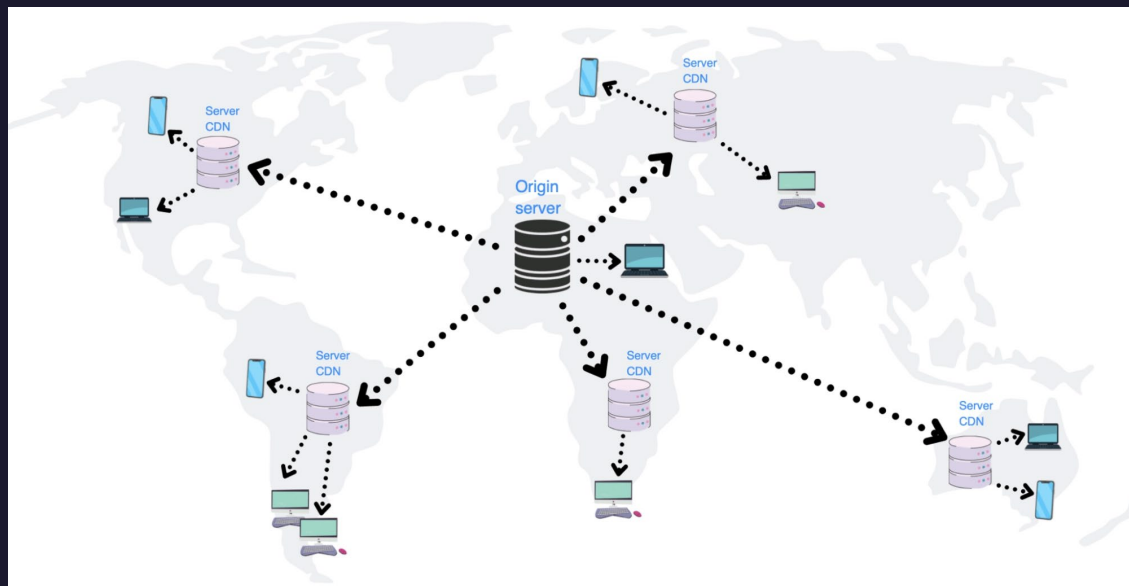
Anonimowość

Serwery uruchamiane przez „wolontariuszy„

Sieci dostawców treści

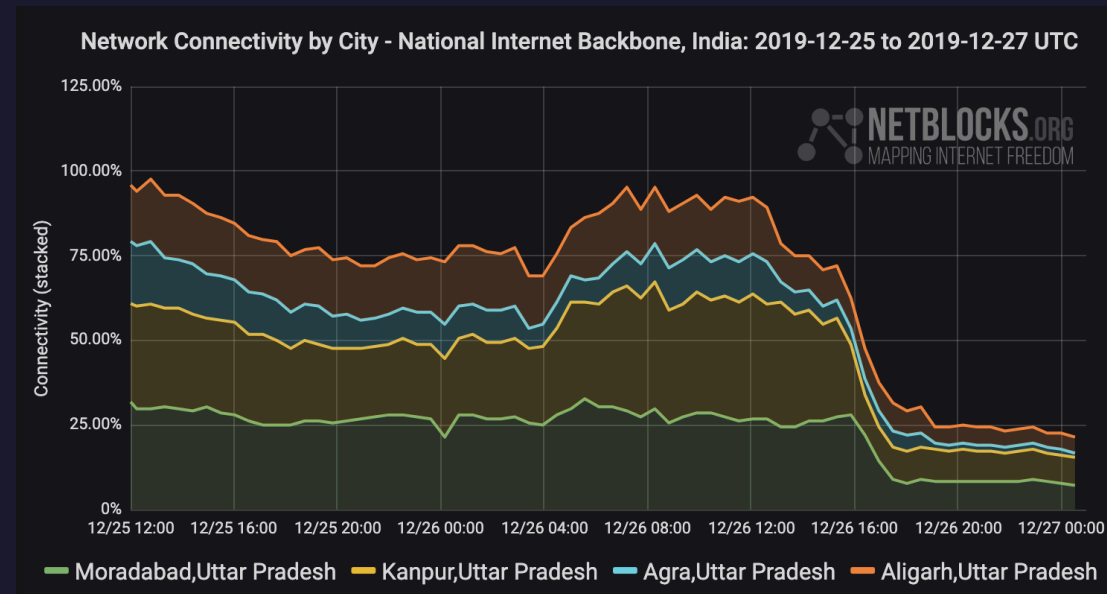
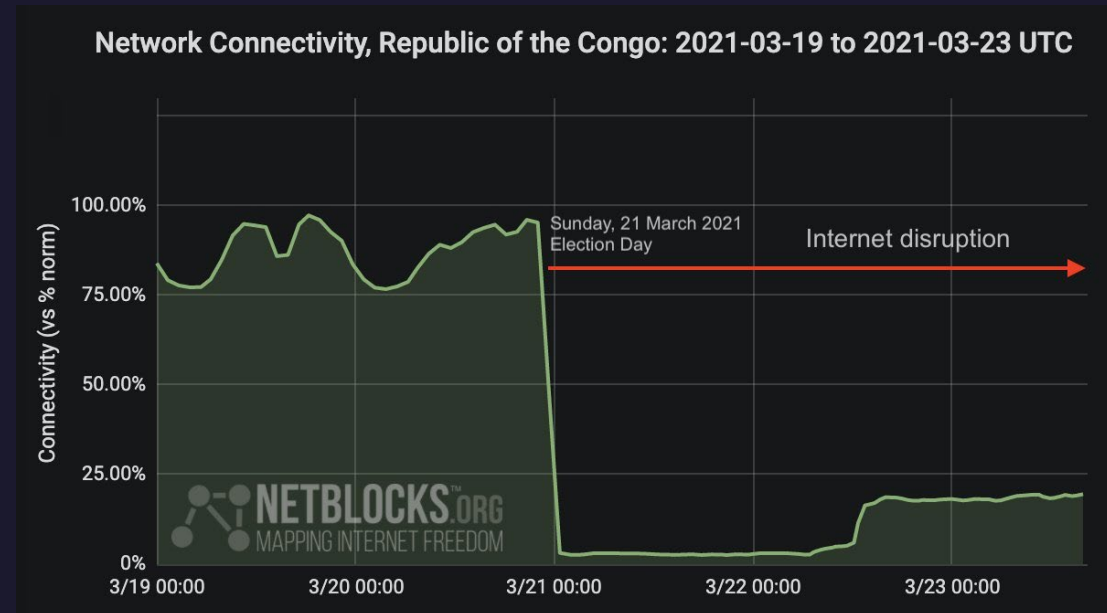
CDN – Content Delivery Network

Cenzura

Czy sieć można kontrolować?

Podsumowanie

Internet jest siecią sieci rozległych, łączy sieci różnego typu (topologia, architektura) ale posługujące się wspólnym zestawem protokołów, zorganizowanych w ramach hierarchii warstw świadczących sobie wzajemnie usługi.

Dziękuję

Jarosław Drapała

jaroslaw.drapala@pwr.edu.pl

<https://byes.pl/>

<https://medium.com/@jaroslaw.drapala>

